

lők fizetését 300%-kal emelte, a felperesét pedig csak 100%-kal.

De ettől eltekintve, már az a körülmény is méltán sérthette a felperes erkölcsi érdekeit is, hogy míg azelőtt a főügynökségnél fizetés tekintetében a második helyen állott, a fizetésrendezés után az utolsó helyre került.

Nyilvánvaló ez okból is, hogy az alperes szerződési kötelezettségeit nem teljesítette és a felperes mindkét oknál fogva az ipartörvény 95. §. b) pontja értelmében felmondás nélkül azonnal jogosan kiléphetett és hogy az alperes úgy a felmondási időre járó fizetését, mint az 1910/1920. M. E. sz. rendelet értelmében neki járó végkielégítést a jogosan megillető illetmények számításba vételével kártérítésképen megfizetni tartozik.

A fellebbezési bíróság úgy találta, hogy az alperesnek nemcsak a jogtalanul lefokozott illetmény alapulvételeivel, hanem annak az illetménynek alapulvételeivel kiszámítandó kárt kell megtérítenie, amely a felperest megillette volna, ha a többi tisztviselővel egyenlő elbánás alá vonatott volna. Ezt a felperesi fizetést alperes 1924. évi május hóban legalább havi ...koronára tartozott volna felemelni“, ennél fogva a fellebbezési bíróság ezen általa irányadóul becsült havi illetmény alapján kalkulálta ki a marasztalási összeget. *b. gy.*

Előkészítő irat átadása a tárgyaláson. Ujabbán divattá vált, hogy az előkészítő iratot a szóbeli tárgyaláson adják át a bírónak, aki azt a jegyzőkönyvhöz csatolja és az ellenfélnek, aki arra persze nyilatkozni nem tud. Ez a gyakorlat homlokegyenest ellenkezik az előkészítő iratok céljával és rendeltetésével, úgy, ahogy azt a Pp. kontemplálta. A Pp. 194—204. §§-ainak koncepciója az, hogy az ellenfél a tárgyaláson meglepetések elé ne állítsák s hogy ne kelljen a tárgyalást elhalasztani azért, mert az ellenfél a tényállításokra nyilatkozni nem tud. Az oly irat, amelyet a fél a tárgyalási jegyzőkönyvhöz csatol, fogalmilag *nem előkészítő irat, hanem különirat* (Pp. 245. §). Ilyennek előterjesztése azonban csak szoros határok között van megengedve, s a bíró köteles a meg nem felelő irat csatolását megtagadni (id. §. 1. bek. ut. mond). A Pp. indokolása kifejezetten utal arra, hogy az előkészítési kötelezettség nemcsak az első érdemleges tárgyalásra áll fenn, hanem minden folytatólagos tárgyalás előtt is figyelembe tartandó. Helyes volna, ha a bíróságok a tárgyaláson bemutatott előkészítő iratot elkésztésként kezelnék és a mulasztó felet az okozott költségben marasztalnák, s a Pp. elvécinek tisztasága és pengyolaságok meghonosodásának elkerülése érdekében kívánatos volna, hogy az igazságügyminiszter ur felügyeleti jogából kifolyólag a bíróságok figyelmét erre a visszaélésre felhívja. *M.*

Arkevesebblet kiszámítása. Eladó a megállapítottnál

rosszabb minőségű árut szállít (a kikötött élősulyunál könnyebb ökröt). A Kuria (Hiteljogi Döntvénytár 1926 12. szám P. IV. 364/1925.) elutasítja az árleszállításra irányuló keresetet azzal a — nézetem szerint téves — indokolással, hogy a szállított áru piaci ára még így sem volt alacsonyabb a szerződési árnál. A Kuria álláspontja odavezet, hogy a túlcson eladott áru helyett az eladó a szerződési és piaci ár közti marge-on belül büntetlenül szállíthat rosszabbat. A piaci ár egyáltalán nem lényeges. A bírónak egyet kell vizsgálnia: a szállított áru értéke hogyan aránylik a szerződésszerinti áru értékéhez? Ugyanigy BGB. 472. §., Bsz. 1160. §. L. *Oertmann*, *Recht der Schuldverhältnisse*, III—IV. kiadás 1910, 451—452. oldal; *Grosschmid*, *Fejezetek II.*, 196. oldal, 51. jegyzet, 1036. oldal jegyzet. Vági.

Polgári perút a kincstár ellen. A közigazgatási és bírói hatáskör elkülönítésének természetzerű következménye, hogy sok esetben „uszó határok“ (Szász-Schwarcz Gusztáv kitűnő szava) keletkeznek. A közigazgatás diszkrecionális természete, a közigazgatási bírászkodás klépítelensége és az ebből folyó az a tény, hogy az állam mint érdekelt fél hozza meg a másik félre a kötelező döntést, tökéletesen érthetővé teszik a magánfelek igyekezetét, hogy az államkincstárral szemben keletkező anyagi ügyeik elintézését lehetőség szerint a bíróságnál keressék. A kincstár pedig — pergátlózik. Gondolom, a jogügyi igazgatóság kezdő fogalmazói a perrendtartásnak ezzel a szakaszával ismerkednek meg legkorábban és ehhez a szakaszhoz maradnak hivatali szolgálatuk hosszú tartama alatt a leghivebbek. Bizonyos, hogy a magánfelek sokszor visznek oly ügyeket a bíróság elé, amelyek vitatlanul nem oda tartoznak. De — és ezt sajnálattal kell megállapítani — újabb időben számos oly bírói határozat lát napvilágot (nem is beszélve a rendeleteknek szinte rendszerré vált tömegszabályairól, melyek a vitás ügyek elintézését a bírói út elől elvonják), amely a kincstár javára dönt a pergátló kifogás kérdésében, olyankor is, amikor a bírói út kizártsága erősen kérdésessé tehető út. E kérdéssel lesz még módunkban önállóan, az idevágó gyakorlat ismertetése kapcsán foglalkozni. A magunk részéről a kincstári pergátló kifogásoknak az inflációját — ami éppúgy értékrontó, mint a pénz inflációja — nem látjuk szívesen és örömmel regisztrálunk minden oly bírói döntést, amely a pergátló kifogás elvetésével a bíróság jurisdictiója körébe vonja a kincstár elleni igények elbírálását.

Igy legújabbán kimondotta a Kuria a P. 42/926. számú ítéletével, az elsőbíróságok állásfoglalásának megváltoztatásával, hogy a kincstár késedelmesen bekövetkezett visszautalásából származó valorizációs igény, mint magánjogi igény a bírói uttól elvonva nincs. A döntés megfelel a fentebb kifejtett elveknek. Ennek ellenében teljesen hasonló kérdésben a kir. Kuria II. tanácsa (5884/1925. sz.) kimondotta, hogy a kincstártól visszajáró összeg valorizálása iránti igény közigazgatási utra tartozik, „mert az átszállítás ténye a követelés jogi természetére és így a hatáskörre nincs befolyással“. A két határozat között az ellentmondás nyilvánvaló és a kérdés gyakoriságára tekintettel megérdemelne, hogy a jogegységi tanács döntson a két ellentétes állásfoglalás között. E helyütt mégcsak megemlíthjük, hogy a Polgári Jog tavalyi 6. számában közöltük a Reichsgericht döntését, amely a 7-es tanács nézetünk szerint helyes döntésével egyenlő álláspontra helyezkedett. B. S.